

Feltrapport fra rejsen til Nordøstgrønland 2009

Sommeraften på Ottostrand

Det er lykkedes NANOK i løbet af sommeren at restaurere endnu to gamle nordøstgrønlandske fangststationer - Ottostrand og Laplace - og dermed redde disse historiske bygninger fra total ruin. Desuden gennemførte et Nanok-hold på Daneborg en tiltrængt udvendig renovering af Sandodden samt eftersyn af den historiske samling i Hotel Karina. Læs mere om dette i denne rapport.

19. feltsæson

Indledning

Nordøstgrønlandsk Kompagni NANOK kan med tilfredshed se tilbage på sin 19. feltsæson. De arbejdsopgaver vi på forhånd havde aftalt med vores sponsor, Aage V. Jensens Fonde, er blevet løst som planlagt.

Det er således også med en god portion stolthed, at vi kan meddele at endnu to historiske og bevaringsværdige fangststationer, nemlig Ottostrand og Laplace, er blevet restaureret fra yderst til inderst og dermed sikret overlevelse langt ind i det 21ende århundrede. Derudover har Nanok sørget for hårdt tiltrængte reparationer af udvendige dele af Sandodden på Daneborg samt en oprydning og genopmærkning af de indsamlede historiske genstande i den historiske samling i Hotel Karina samme steds.

Projektgennemførelse i Arktis handler måske i større grad end andre steder om langsigtet og gennemtænkt planlægning kombineret med evnen til smidigt at tilpasse planer og finde alternative løsninger i takt med at forhindringer dukker op. Desuden at sætte det rigtige hold til den konkrete opgave. I Nanok har vi bevidst valgt en minimal organisation og en langsigtet ekspeditionshorisont. Hvad angår deltagere håndplukker vi altid vore folk – blandt folk vi kender, og som oftest har konkret erfaring fra Nordøstgrønland. Af den årsag må vi også skuffe mange håbefulde og utvivlsomt velkvalificerede ansøgere.

På det praktiske niveau har vi i år omsider fået mulighed for at etablere basale beholdninger af renoverings- og forbrugsmaterialer, dvs. tømmer, tagpap, hytteovne og –inventar, kul, brændstof, etc. på hhv. Daneborg og Ella Ø, således at vore ekspeditionshold ikke længere behøver at stå og afvente forsyninger med årets skib.

I efteråret 2008 blev resultaterne af Nanoks store 5-årige kortlægningsprojekt (2003-2007) offentliggjort gennem bogen: *"North-East Greenland 1908-60. The Trapper Era"* – udgivet af The Scott Polar Research

Institute (SPRI), University of Cambridge. Udgivelsen skete med økonomisk støtte fra Aage V. Jensens Fonde. Bogen er en nyrevideret og betydelig udvidet engelsk version af den oprindelige danske udgave. For yderligere information henvises til www.xsirius.dk.

I forbindelse med at renoveringen af hytterne er blevet genoptaget har vi etableret vejledninger og retningslinjer for vores renoveringsarbejde, således at det både tilgodeser det kulturhistoriske og det praktiske. Med andre ord: Vi ønsker at gøre os umage for at bevare og kombinere det autentiske og det funktionelle. Vi håber således at folk der besøger hytterne i nationalparken, uanset om det måtte være lokale folk, forskere eller turister må få både berigende oplevelser og praktisk gavn af vores arbejde.

Alt dette kunne naturligvis ikke lade sig gøre uden betydelig støtte, bidrag og forståelse fra talrige virksomheder, institutioner, myndigheder og enkeltpersoner. Og det oplever vi i høj grad at vi får.

Nanok siger derfor først og fremmest tak til vores sponsor - Aage V. Jensens Fonde - for den vedholdende tillid og støtte, der gør det muligt for os at planlægge over en årrække og gennemføre vort arbejde med størst mulig effektivitet og sikkerhed.

En særlig tak til Royal Arctic Line for sponsorering af godstransport, og en stor tak til Logistikcenter Grønland, der stod ved de indgåede aftaler.

Nanok sender igen en velment tak til de mange privatpersoner, der hver for sig har ydet støtte og vist positiv interesse for vort arbejde.

Sluttelig en hjertelig tak til vore mange gode samarbejdspartnere samt til ekspeditioner og myndigheder, der har ydet et positivt bidrag til at gøre vort arbejde muligt.

På NANOKs vegne

Peter Schmidt Mikkelsen

Feltrapport for Sydholdet 2009

Opgaver

Sydholdet havde følgende opgaver:

- at renovere Laplace stationen [301], alternativt at renovere 5-10 liste-B hytter i sydområdet,
- at tilse og foretage vedligehold af M/B "Agsut" samt tilse Nanok-depot i sydområdet (Ella Ø / Mestersvig / Nyhavn),
- at modtage gods til Nanok på Ella Ø / Mestersvig / Nyhavn,
- at optælle Nanok-depot på Ella Ø / Mestersvig / Nyhavn,
- at klargøre for Nanok-ekspeditionen 2010.

Sydholdet

Kristian Nevers (tidligere Siriusmand), Ole Schirmer Nielsen (tidligere Siriusmand), Boye Viftrup Kjærsgård (HTX studerende, første gang i Grønland)

Det samlede forløb

Vi var tre Nanok-hold der fløj samlet mod nordvest den 20. juli 2009. En overnatning i Akureyri og så med Dash 8 fly til Constable Pynt. Her blev vi delt ud på hold, i to Twin Otter fly, og vi ankom via Mestersvig til Ella Ø kl. 16.15 samme dag. Ved ankomst til Ella Ø var der omslag i vejret og det kom i form af enorme mængder regn.

Laplace stationen var i kraftig forfald, men efter en overhaling af dimensioner er huset

M/B "Agsut" med Ole ved roret.

nu atter i topform. Skibsmik på Ella Ø den 31. juli, alt gods kom godt i land. Den 11. august lukkede vi Ørnereden og rejsen gik hjemover med ankomst til Kastrup tidligt om morgenen den 12. august.

Klargøring

"Agsut" havde klaret vinteren godt. Vi fik fastgjort kølskinnen med ca. 50 stk. 8x80 mm rustfri undersænkede skruer. Motoren blev forsøgt rykket lidt agter på sin konsol, men det lod sig ikke gøre. Den nye rustfri ¾" møtrik for skrueakslen blev monteret og sikret. Alle søm på kobberforhudningen fik et par slag med en hammer, da nogle af stifterne havde arbejdet sig ud. Søsætningen af "Agsut" foregik uden problemer. Inden anden tur til Laplace måtte vi dog skifte gearolien på "Agsut", da der var vand i olien. Hyppigere lænsning kan nok forhindre dette.

Ole sorterede alt Nanoks proviant og pakkede samtidig til første sejlads. "Agsut" lå godt i vandet efter vi havde lastet 29 ruller tagpap, 60 forskallingsbrædder, kul, gas, fuel, proviant og meget andet godt.

Om fangststationen Laplace

Fangststationen Laplace [301]¹ på nordsiden af Geographical Society Ø, ca. 20 km sydøst for Kap Humboldt, er bygget i 1938 af den norske fangstmand Ole Klokset fra Tennfjord. Stationen er kun anvendt til overvintring i 1938-39. I 1950 købte den danske stat Laplace af Klokset til brug for Operation Resolut (senere Slædepatruljen Sirius). Brug og vedligeholdelse af huset ophørte dog formentlig allerede i 1960'erne.

Første tur til Laplace

Vejret var ikke det bedste: regn, tåge og lave skyer. I modvind sejlede vi med en "tommelfinger i landbrækket" langs sydsiden af Sofia Sund for at opnå en smule læ. Det var godt at godset var surret solidt fast, da vi kom ud i nogen sø. "Agsut" kløvede dog søerne uden at kny. Da vi sejlede så tæt om land, så vi også en hel del

¹ Tal i parentes [] refererer til Peter Schmidt Mikkelsen: "North-East Greenland 1908-60", (2008).

Laplace [301] ved ankomsten.

moskusokser, gæs, terner, måger og ænder på Geographical Society Ø.

Farvandet blev roligere da vi kom i læ af Robertsons Ø, Borg Øer og Laplace Øer; men regnen silede ned over os, da vi sejlede ind på stranden nedenfor Laplace stationen [301].

Da det meste gods var kommet i land, ankrede vi op på 4-6 meter vand og kom først til køjs kl. 03.30 i "Agsut". Alt for

velvidende om hvilken opgave vi nu havde i udsigt.

Der er gode ankerforhold ved stationen. Man kan ankre i læ for næsten alle vindretninger, og store isflager kommer kun sjældent ind i bugten. Bunden består hovedsagelig af sand, så skulle der komme en isflage og skubbe lidt til båden, så kan ankeret trækkes gennem bunden indtil isflagen drejer udenom.

Stationen var i forfald efter at have stået

Laplace var ved ankomsten åben og gennemfugtig, men efter 12 timer med munden fyldt med papsøm under uafbrudt papning var opholdsrummet ryddet op og tæt.

Den indvendige del af huset før renoveringen.

uden tagpap i mere end 30 år. Gulvet trådte vi lige igennem og søkkeltræ var der ikke meget tilbage af. Ingen vinduer/glas. Komfuret var smuldret væk. Bislaget på stationens sydside var ikke mulig at renovere, men kan evt. senere genopføres. Alt ombord på "Agsut" var vådt den følgende morgen. Vi besluttede derfor at Laplace huset skulle lukkes tæt for vand i mindst et rum hurtigst muligt, så vi kunne flytte ind og få tørret alt vores udstyr. Efter

12 timer med munden fyldt med papsøm under uafbrudt papning, var opholdsrummet ryddet op og tæt. Det døgn gav ca.150 mm regn. Der blev gravet render rundt langs væggene og afløb derfra. Tak for kaffe!!! Følgende dag fjernede Ole og Boye resterne af bislaget på stationens sydside. Under resterne lå fire pæne vinduer. To stk. var 100 x 100 cm, dog uden glas og to stk. 100 x 50 cm med isat glas. Ligeledes dukkede der kul af god kvalitet op af ruinerne. Kullene fyldte

Underpappen sømmes på, et søm for hver 10 cm. Det giver ca. 10.000 papsøm!

vi i medbragte sække. Kulkomfuret stod ikke til at renovere og vi slæbte det om på stationens bagside. Så blev Nanok hytteovn nr. 5 installeret og det gav en velsignende varme og med tiden mindre fugt i stationen. Der kom en ny kraftig dør mellem køkken og forrum, så varmen blev holdt inde og myggene ude. Ovnen opvarmer nemt stedet om sommeren og kan formodentlig også give en god rumtemperatur i vintermånederne.

Det nederste af de bærende lodrette stolper og meget af de nederste bjælker på husets fundament var rådne og måtte derfor udskiftes stykke for stykke. Gulvene var rådne, så vi skiftede ca. halvdelen af gulvet i opholdsrummet og en fjerdedel i køkkenet. Der fandtes en stor dunk tjære på stationen, så meget af de nederste brædder og stolper blev smurt godt ind i tjære. Ud af resterne fra de originale vinduer, kunne vi lige samle nok dele til et komplet stort vindue i opholdsrummet mod øst og til små vinduer på loftgavlene. Tre af de "nye" vinduer fra bislaget blev monteret på stationens nordside. De to vinduer på 50 x 100 cm blev sat sammen til et stort vindue på 100 x 100 cm i opholdsrummet og et nyt vindue i køkkenet. De gamle rammer målte 100 x 80 cm, så det var en smal sag at få det til at passe.

Vi fik kontakt til forsyningskibet Arina Arctica og de fortalte at de forventede

losning på Ella Ø den 31. juli. Laplace renoeringen blev stoppet for en kort bemærkning og vi lagde kurs mod Ørnereden. Undervejs så vi inspektionsskibet "Hvidbjørnen" sejle bort gennem Antarctic Sund.

Skibsmik

Vi stod klar til modtagelse af gods kl. 08.00 den 31. juli sammen med Siriusfupperne og Sebastian fra POLOG. Det var heldigvis tørvejr og roligt. Lastbilen med 20 fod containere kom i land, ni containere i alt, heraf 2-3 stk. til Nanok. Ole kørte hjuldoseren / gummigeden med stor sikkerhed. Alt gods som ikke kunne håndteres blev trukket ud med gummigeden og gaflet. Alle hjalp hinanden og skibsmikken var klar på syv timer. Nanok modtog bl.a.: 200 forskallingsbrædder, 172 ruller tagpap, 10 flasker gas, diesel, jet fuel, benzin og 75 stk. kulsække af 25 kg. Da der var varslet regn og blæst, fik vi alt bjærget på plads inden aftenmaden hos Sirius i Pynten.

Anden tur til Laplace

"Agsut" skulle have skiftet gearolie, lastes og tankes til endnu en tur. Boye savede akrylplader på mål til alle vinduer, der endnu manglede. Igen kom det gode skib "Agsut" til at fortrænge en del mere vand end normalt, da hun blev lastet ud i alle kroge.

Den indvendige del før ...

... og efter renoering

Laplace efter restaureringen.

Remedier fra fangstmandsperioden og de tidlige Resolut/Sirius år er sat tilbage, lagt på plads og hængt op på stationen. Det gamle kulkomfur er sat pænt op på bagsiden af huset.

Det blev dog en fin sejlads til Laplace i stille vejr og rolig sø, men desværre regn hele vejen. Igen sejlede vi "Agsut" helt op til stranden og flyttede alt gods direkte ind på land. Det var en fornøjelse at komme til en nogenlunde tør hytte. Så gik vi ellers i gang med eftersømning af underpap, et søm for hver 10 cm, det giver ca. 10.000 papsøm. Det tager sin tid!

Ole fik en zinkflade tilpasset for ovnrør på skorsten med en kant banket op og glassnor til at tætnes. Nyt gulv blev lagt i forrummet. Boye monterede alle de nye akryl

vinduesglas. Om eftermiddagen den 4. august kom der omskift i vejret til det bedre. Så blev der brændt overpap på og malet forskallingsbrædder, så de var klar til vindskeder, vindueskanter og skodder.

Vejret blev efterhånden godt, så vi gik tur til fjelds i midnatssolen. På bjerget bag Laplace løb elvlejer i alle retninger. Der havde også været en del mudderskred. Ind imellem blev det også til en dukkert i det salte vand, for derefter at stå ved kulovnen og blive varmet igennem. Det lykkedes at fange et par ørreder, en på 83 cm og en på 60 cm. Det

Laplace ved afrejsen – klar til brug!

T.v.: Middagsmaden er sikret. Kristian og Boye med en friskfanget fjeldørred.

T.h.: Nanok Sydholdet 2009: Ole Schirmer Nielsen, Kristian Nevers, Boye Viftrup Kjærsgård

var et super tilskud til vores øvrige forsyninger.

Den gamle dør i forrummet blev genanvendt i så stort omfang som muligt.

Laplace stationen er nu næsten som ny, især udvendigt. Remedier fra

fangstmandsperioden og de tidlige Resolut/Sirius år er sat tilbage, lagt på plads og hængt op på stationen. Hvis ikke der var liv og sjæl i stationen før, så er der i den grad lagt krop og sjæl i stationen nu – og så også lige lidt materialer: 50 ruller tagpap, mindst 80 forskallingsbrætter, 10.000 papsøm samt 2.000 div. søm og skruer.

”Agsut” med besætning lettede anker ved Laplace den 8. august og lagde kurs til Humboldt station [308]. Alt var vel der, et par moskusokser græssede bag os, da vi indtog vores medbragte frokost ved eskimoruinerne. På vejen tilbage igennem Sofia Sund kiggede vi ind til ruinerne af Orvinhytten [307] og Røvballehytten [241]. Vi ankom til Ella Ø kl. 22.00 ved ebbe. Så tømte vi skibet for alt gods og lagde ”Agsut” for anker en sidste gang. Køreramper blev lagt ud og beddingsvognen kørt godt langt ud. Kl. 02.00 kunne ”Agsut” sejles op på beddingsvognen og trækkes op i sit vinterleje.

Den 10. august tog Ole og Kristian på gummibådssejlad til Ørkendal for der at se på canyon elven der. Bagefter returnerede vi til Ella ø og sejlede så til Maristua [236] for

at sætte en askeskuffe i ovnen. Boye var i mellemtiden med på en helikoptertur til Robertsons Ø og Rødebjerg.

Afrigning og optælling

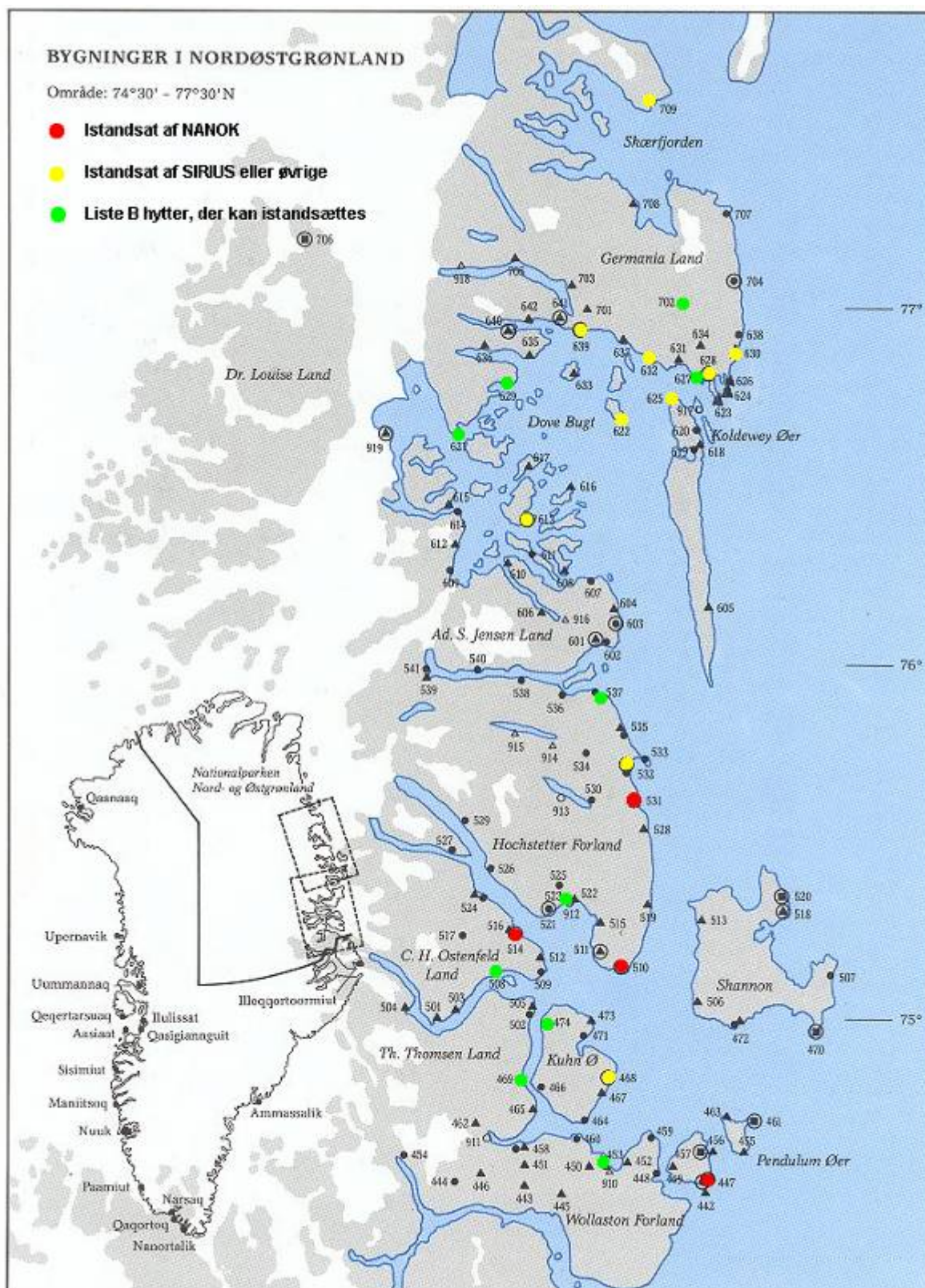
”Agsut”, gummibåden og påhængsmotorer blev skyllet i ferskvand, vinterpræserved og klargjort til næste sæson. Alt Nanoks udstyr, materialer og proviant blev rengjort og optalt.

Hjemrejse

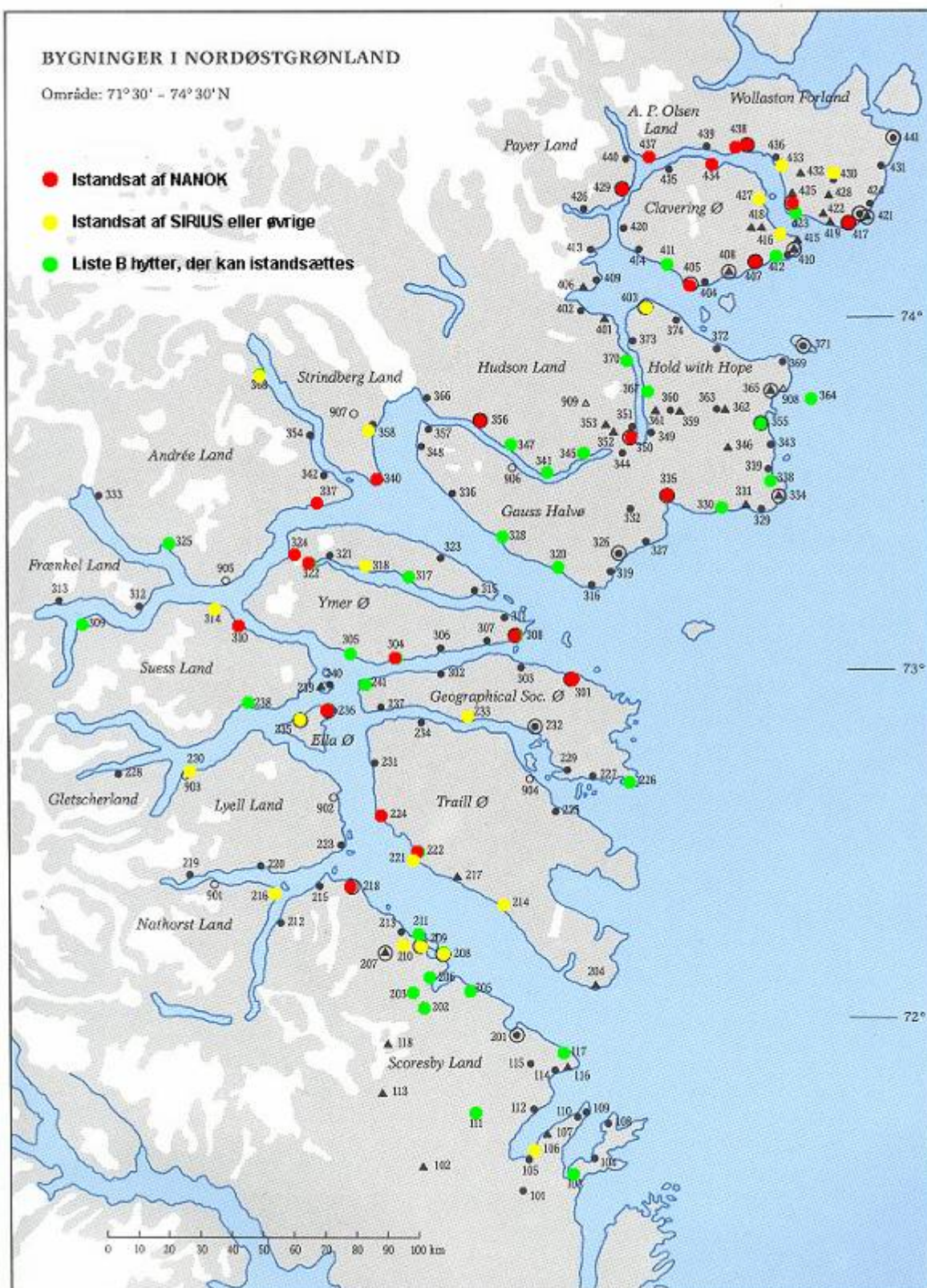
Ørnereden blev skoddet af den 11. august og Twin Otteren ankom fra Daneborg ca. kl. 11.30 med Jens og Jannik ombord. Desværre sad Nordholdet i tåge ved Mønstedhus og kom derfor ikke med hjem sammen med os. Fra Constable Pynt fløj vi kl. 17.10 direkte til Reykjavik i Dash-8. Vi fem Nanok’ere indtog et behageligt måltid i Reykjavik, inden vi tog med taxi til Keflavik og videre med rutemaskinen til Kastrup med ankomst ved 6-tiden den 12. august.

Tak for turen. Tak for hjælpen og tak for det gode samarbejde til Siriusfupperne og Chef Sirius. Tak til Norlandair og POLOG for deres store engagement. Det har været en stor glæde og fornøjelse at gense og besøge ”Kysten”.

Boye, Ole og Kristian

Kortene på denne og modstående side viser vedligeholdelsesstatus for de gamle hytter, huse og stationer i Nordøstgrønland. Lokalteter markeret med rødt eller gult kan forventes at være i nogenlunde brugbar stand. Øvrige lokaliteter kan derimod ikke forventes at være anvendelige. Lokalteter mærket med grønt er øvrige liste-B hytter, som NANOK eventuelt vil renovere og vedligeholde i de kommende år.

Feltrapport for Sandodden-holdet 2009

Opgaver

Vi to gamle Nanok'ere, Jannik Berntsen og Jens Erik Schultz, havde fået følgende opgaver:

- a) at renovere Sandodden, hvor der er råd i den nederste del af vestvæggen (under tørvesoklen),
- b) at gennemføre oprydning og vedligehold af Hotel Karina, herunder udarbejde en ny liste og beskrivelse over samtlige udstillede historiske genstande samt foretage en holdbar genopmærkning af samtlige udstillede genstande,
- c) at tilse og foretage vedligehold af Nanoks depot på Sandodden,
- d) at modtage gods til Nanok på Daneborg,
- e) at optælle Nanok-depot på Daneborg,
- f) at klargøre for Nanok-ekspeditionen 2010.

Sandodden

Et lille træhus på oprindelig 10 m² har siden 1923 været rammen om mange historiske tildragelser.

I dag symbolsk beliggende på historiens rangstige midtvejs mellem "storbyen" Daneborg og de videnskabelige stationer mod nord, men i sin tid en ensom forpost i det øde land.

Rejst i 1921 på Kap Mary og flyttet i 1923 af mænd fra Danmark Ekspeditionen - Hans Ludvig Jensen og Henning Bistrup. Den var

Stenmuren foran vestvæggen fjernes og der afsløres en våd og rådden væg.

fangststation de første årtier, herefter bolig for diverse Siriusmænd, bl.a. Erik Jensen, senere medstifter af Nanok. Den skal derfor også bevares i respekt for begge sine tidligere funktioner.

T.v.: Den underste del af den ydre bræddevæg udskiftes og forstærkes.

T.h.: Væggen beklædes med tagpap.

T.v.: Alt udvendigt grønt og hvidt træværk bliver malet.

T.h.: Stenmuren er genrejst og renoveringen fuldført.

Straks efter ankomsten skiftede vejret til hård kuling med nedbør i nogle dage. Men med uvurderlig hjælp fra Sirius og deres hydraulik fik vi nu nedbrudt stenmuren foran Sandodden i vestvæggen og der afsløredes en ganske våd og rådden væg, bl.a. var remmen gået til. Det lykkedes at opbygge en ny bræddevæg, som herefter blev beklædt

med to lag tagpap, ført op under de nederste brædder. Med ny hjælp fra Sirius til de store sten blev stenmuren så reetableret og belagt med sten, hentet fra omgivelserne.

Herefter blev alt udvendigt grønt og hvidt træværk malet og der blev kittet og ruder isat. Intet i husets indre er derimod ændret eller "forbedret".

Det oprindelige kors fra Eli Knudsens grav er kommet tilbage.

En tidligere Siriusmand opdagede ved et utroligt held det lille primitive kors i en skrotbunke i Danmark. Hvordan det var havnet der er en gåde. Bemærk at korset ses under det nye store kors ved graven på en tegning udført i 1969 af Kay Walther. Korset er nu kommet tilbage til Grønland og optaget i den historiske samling i Hotel Karina, sammen med beretningen om fundet.

T.v.: Hotel Karina med Sandodden i baggrunden. T.h.: Jannik Berntsen og Jens Erik Schultz fotograferet på "Arina Arctica" sammen med kaptajn Fritz Ploug Nielsen.

Hotel Karina

Huset blev bygget i 1938 af Elmer Drastrup. I 2000 indrettedes det af Nanok til historisk samling (se feltrapport) og Bent Zwergius har i år lavet en ny vejledning til en del af samlingen. Nye ting er kommet til, heriblandt det oprindelige kors fra Eli Knudsens grav, fundet ved et utroligt tilfælde i en skrotbunke i Danmark af en tidligere Siriusmand. Det ses i øvrigt stående under det nye kors ved graven på en tegning udført i 1969 af Kay Walther.

Vi ryddede op og nyarrangerede samlingen, som ellers var i god stand. Det er glædeligt at se af gæstebogen, at så mange har besøgt og rost stedet. Vi havde bl.a. 50 krydstogtsturister på besøg.

Huset er beklædt med et meget slidt lag pap og trænger meget til ny papning. Det ligger tæt ved kysten, blot 4 m fra skrænten.

Skibsmik

Skibsmikstid er stadig en travl tid, men nu fuldt mekaniseret med containere og lastvogne. Gamle Nanokkere risikerer at blive kørt over, i heldigste fald at stå i vejen. Nede i bunden piler edderfuglemødre mod landbrækket tæt fulgt af små dunkugler på skæve ben - mødt af sultne måger. Ovenover det hele et sangkor på 87 hundestemmer i alle tonarter. En stille nat sejler otte hvalrosser på en isflage ude på Young Sund forbi i ophøjet majestætisk ro. Man får næsten lyst til at stå ret og gøre honnør.

Vi blev reddet ombord på "Arina" af kaptajn Fritz Ploug, og vi tilbragte nogle herlige timer med ham og besætningen. Som tak for gæstfriheden valgte vi at give et særnummer

i vor yndlingsdisciplin: Fri klatring på skibsleder med og uden line. I kategorien: Gamle Nanokker. Hvis vi måske manglede noget i det kunstneriske indtryk, så tror vi, vi scorede under punkterne Dødsforagt og Alm. underholdningsværdi. Efter besætningens ansigtsudtryk i al fald.

Vi modtog store mængder gods, og alt blev placeret på bedste vis, igen meget takket være de enestående fupper og deres hydraulik! Vi nyindrettede deponhus nr.9 med Kristians hytteovne. Og så foretog vi en total optælling.

På besøg i Zackenberg

Vores fem venner i bådhuset fra Naturinstituttet i Nuuk inviterede os på en smuttur til Zackenberg i "Aage V. Jensen", hvor vi nåede at se stationen og Ivar Ytrelands fint istandsatte laksehytte. Turen foregik i tilbagelænet magelighed med 160 heste bagi og 28 knob frem. Jens sendte en tanke til Henning (Sirius 54), som i 1991, som Nanokmand, vandrede strækningen Zackenberg-Daneborg fire gange, og til 1992, hvor vi søsatte vort første skib, alujollen med 1,5 heste bagi og 2,5 knob frem. Jo-jo - det var tider!

Hjemrejse

Hjemrejsen startede med ordre om øjeblikkelig afgang, så vi nåede desværre ikke at sige ordentlig tak og farvel. Vi takker vores naboer i bådhuset for gæstfrihed og hyggeligt samvær og ikke mindst Sirius for stor venlighed og aldrig svigtende hjælpsomhed.

Jannik Berntsen og Jens Erik Schultz

Feltrapport for Nordholdet 2009

Opgaver

Nordholdet havde følgende opgaver:

- g) at renovere Ottostrand stationen [531], alternativt at renovere 5 - 10 liste-B hytter i Nordområdet
- h) rekognoscering for - og om muligt klargøring af – en Twin Otter landingsbane ved Ottostrand.

Nordholdet

Nordholdet bestod af ekspeditionsleder Erik Jochumsen, Klaus Mynzberg Jensen og Anders Bjerregaard – alle tidligere Siriusmænd.

Oprejsen til Nordøstgrønland

Vi rejste fra DK den 20. juli sammen med såvel Sydholdet som holdet til Sandodden. Vi fløj direkte fra København til Akureyri, hvor vi havde en overnatning. Næste dags formiddag fløj vi så fra Akureyri til Constable Pynt.

Planen var at vi skulle have en overnatning på Daneborg, således at vi havde god tid til

at finde de sidste grejer og proviant frem. Det blev dog ændret i tolvte time, således at vi i stedet kun havde ganske kort tid på Daneborg, inden vi skulle flyve videre til Ny Mønstedhus. Det var kun pga. Siriusfuppernes store hjælp og velvilje at nåede vi det hele til tiden på Daneborg!

Vi landede samme aften ved 19-tiden ved Ny Mønstedhus [432-4] i en hård nordenvind. De næste dage havde vi også hård vind med vindstød af stormstyrke. På tredjedagen havde vi sågar snestorm. Samme dag fik vi om formiddagen besøg af en bjørn, som var inde på en afstand af ca. 15 m fra hytten.

Der gik nu fire dage inden vejret tillod os at sejle de ca. 10 km sydpå til Ottostrand. Vi ankom således til Ottostrand den 25. juli om eftermiddagen.

Istandsættelsen af Ottostrand

Nordholdets primære opgave var at restaurere den gamle fangststation Ottostrand, der ligger ved kysten i den nordlige del af Hochstetter Forland. Stationen er bygget i 1932 af de norske fangstmænd Otto Johnsen (heraf navnet) og Ove Høeg. Den havde sidst været benyttet af

Ottostrand [531] ved ankomsten.

T.v.: Bagsiden af stationen før reoveringen. T.h.: I sommeren 2008 fik Nanok udlagt en stor mængde materialer til brug for reoveringen af Ottostrand. Til transporten fik man velvillig hjælp af Søværnets inspektionsskib "Vædderen".

fangstfolk tilbage i 1953. I årene derefter blev den kun i sparsom grad anvendt af Slædepatruljen Sirius, der i stedet foretrak at bruge Mønstedhus stationen, blot 10 km nordligere. Desværre blev Mønstedhus taget af havet i efteråret 2002, og dermed opstod endnu en god grund til at istandsætte Ottostrand, der efterhånden var i forfald.

Ved ankomsten kunne vi med glæde konstatere, at alt gods vi i 2008 havde fået sendt med inspektionsskibet "Vædderen" op til Ottostrand, stadig stod tørt og godt bag hytten!

Selve hytten var faktisk i bedre stand, end vi havde turdet håbe på! Vi brugte den første dag på at tømme hytten totalt for inventar og ikke mindst for skidt. Herefter rykkede vi det gamle kulkomfur ud, og et nyrenoveret Scandia kulkomfur blev installeret. Komfuret kørte herefter stort set uafbrudt de første to uger for at tørre hytten ud så godt som muligt forud for papningen.

De første dage brugte vi på at fjerne

jordvolden rundt om hytten og til at få fjernet al løs og dårlig pap samt gamle søm. Man fristes nogle gange til at tro, at fangstfolkene var sponsoreret af en sømfabrikant, for det er da utroligt så mange søm, der ofte sidder inden for kun ganske få kvadratcentimeter!

Det oprindelige bord og taburetter blev repareret og var efterfølgende klar til brug igen. Vi fik lavet nye køjer til hytten, og Erik brugte mange dage på nænsomt at restaurere de gamle vinduer, som igen blev forsynet med nye glasruder. Bislaget var i størrelse og placering meget brugbart og fungerede dels som værksted og dels som opbevaringsrum under vores ophold.

Vi gjorde under opholdet flere halvdagsture til Ny Mønstedhus i alujollen for at hente proviant, brændstof og materialer. Desuden gik vi under opholdet flere ture ind i baglandet for at rekognoscere efter mulige områder til en landingsbane, dog forgæves idet jorden alle steder var for våd og blød.

På grund af råd var det nødvendigt at udskifte de nederste brædder på for- og bagside af huset.

Herover seks fotos der med stor tydelighed viser det flotte resultat af renoeringen. Til venstre tre fotos der er taget før renoeringen og til højre tre fotos taget efter renoeringen. De fire øverste er fra køkkenet/stuen og de to nederste er fra værkstedet/vindfanget. I realiteten er det imponerende så fin en stand den indvendige del er i efter omkring 50 år uden vedligeholdelse.

På fjerdedagen påbegyndte vi at sætte underpap på, og på niendedagen gik vi i gang med overpappen. Vi døjede en hel del med regn og tåge den første uge, men dette til trods, så fik vi tørret hytten rigtig godt inden papningen. Klaus genetablerede døren ind til soverummet og fik endda repareret låsemekanismen.

I det hele taget gjorde vi os hele tiden stor umage på at få tingene til at ligne den oprindelige fangststation som overhovedet muligt. Dette dels ud fra billederne i Peter Schmidt Mikkelsens bog og dels ud fra de

dele, som var på stedet og som hytten var forsynet med ved ankomsten. Bl.a. blev trekantslisterne på taget genbrugt, selvom flere af dem var rene samlesæt. Også ryghynden op ad den sydlige væg i opholdsrummet blev genskabt. Det kan som kuriosum bemærkes, at der gik hen ved 270 papsøm til ved processen, som også krævede en del forboring med håndbor.

Vi havde besøg af helikopteren fra "Arina Arctica" fra Royal Arctic Line og kaptajn Fritz Ploug. Han havde fået kokken ombord til at pakke en kæmpe madpakke til os,

For en stund er der atter liv, lys og aftenhygge i Ottostrand.

hvilket vi nød godt af de følgende dage, hvor vi levede som grever og baroner!

Efter to gode uger på Ottostrand stod huset endelig helt færdig den 9. august. Navneskiltet fra 1932, som vi forsigtigt havde pillet ned ved starten, blev nu sat op over døren igen sammen med de to gevirer, som i så mange år har kendetegnet Ottostrand. Hytten fremstår nu særdeles brugbar og er ydermere bragt i en stand, så den kan modstå endnu et århundrede i Nordøstgrønland.

Vi tog os også tid til en vandretur på fjeldet Haystack lidt nord for Ny Mønstedhus, og lidt fiskeri og ture i baglandet. Vejret var den første uge præget af megen nedbør og tåge, men især den sidste uge havde vi rigtig flot skyfrit vejr med høj sol og vindstille. Ud

over isbjørnen, som vi fik besøg af, så vi en del moskus og sneharer, sæler samt to hvalrosser. Vi havde nogle dage besøg af en lille sort polarræv på stationen.

Hjemrejse

Vores hjemrejse blev lidt forsinket grundet tåge på Ny Mønstedhus, og vi kom derfor til Danmark en dag senere end planlagt. Igen blev vores planlagte overnatning på Daneborg aflyst, og igen fik vi stor hjælp af fupperne ved Sirius, som hjalp os med køretøjer, transport m.m.

Alt i alt har vi haft en fantastisk tur, hvor vi, på nær landingsbanen, har nået alt det som vi havde sat som mål.

Stor tak til Logistikcenter Grønland og

T.v.: Vindue efter restaurering. Nanok-folkene gør sig stor umage for at reparere og bevare så mange af de oprindelige bygningsdele som muligt. T.h.: Ottostrand efter restaureringen.

Ottostrand [531] nyrestaureret ved afrejsen.

besætningen på "Vædderen" for hjælp med udlægning af materialer i 2008, til "Arina Arctica" for helikoptersupport og til fupperne ved Sirius for deres hjælp. Skønt igen at opleve kystånden og konstatere, at den trives i bedste velgående! Stor tak til Nanoks bestyrelse for deres arbejde og støtte.

Klaus, Erik og Anders

T.v.: Det oprindelige navneskilt monteres på sin plads igen. T.h.: Nordholdet 2009: Anders Bjerregaard, Erik Jochumsen og Klaus Mynzberg Jensen.

Om NANOK

Nordøstgrønlandsk Kompagni NANOK er en privat, nonprofit organisation stiftet i 1992 på baggrund af det tidligere *Østgrønlandsk Fangstkompagni NANOK A/S*, grundlagt i 1929.

Nanoks formål er bl.a. *at bidrage til udbredelse af kendskabet til Nordøstgrønland og dets kulturhistorie samt at bidrage til sikring af områdets kulturminde og bygninger.*

Nanok består af en kreds på syv personer, kaldet Bestyrelsen. Disse er Peter Schmidt Mikkelsen (direktør), Søren Andersen, Jens Erik Schultz, Tommy Pedersen, Palle V. Norit, Søren Rysgaard og Fritz Ploug Nielsen. Foruden denne bestyrelse deltager en række enkeltpersoner - "Nanok'ere" - aktivt i arbejdet. Al arbejde i Nanok er frivilligt og ulønnet.

Nanok udsender hver sommer et felthold typisk bestående af 5-10 deltagere fordelt på 2 eller 3 hold, der i 3-5 uger arbejder i Nordøstgrønland. Resultatet af dette arbejde dokumenteres og offentliggøres i en feltrapport. Ekspeditionsdeltagerne udvælges af bestyrelsen. I årene 1991-2009 er der udsendt i alt 114 Nanok'ere, eller mere end 50 enkeltpersoner, til Nordøstgrønland.

For at kunne gennemføre arbejdet råder Nanok over et betydeligt ekspeditionsmateriel. Derimod besidder Nanok ingen fast ejendom i Grønland.

Nanoks arbejde finansieres af Aage V. Jensens Fonde. Royal Arctic Line sponsorerer Nanoks godstransport. Kompagniet støttes desuden af en lang række private bidragydere. Blandt sine mange, gode samarbejdspartnere tæller Nanok bl.a. Air Greenland, Danmarks Miljøundersøgelser, Forsknings- og Innovationsstyrelsen, Forsvarets Vagt Mestersvig, Grønlands Selvstyre, Grønlands Nationalmuseum & Arkiv, Grønlands Naturinstitut, Logistikcenter Grønland, NANU-travel, Norlandair, POLOG, Slædepatruljen Sirius.

Nanok har siden 1991 renoveret og vedligeholdt ca. 30 kulturhistoriske bygninger og har for denne indsats modtaget betydelig anerkendelse, bl.a. fra det tidligere Grønlands Hjemmestyre samt Grønlands Nationalmuseum & Arkiv.

I årene 2003-2007 udarbejdede Nanok på opfordring af Grønlands Hjemmestyre en ny, unik bygningsmæssig status for samtlige kulturhistoriske hytter og stationer i Nordøstgrønland. Registreringerne er stillet vederlagsfrit til rådighed for Grønlands Nationalmuseum & Arkiv i Nuuk.

Nanok har fra sommeren 2007 med godkendelse fra Grønlands Selvstyre genoptaget renoveringen af hytter i Nordøstgrønland.

Liste over nordøstgrønlandske stationer og hytter renoveret af NANOK 1991 - 2009:

Nr.	Navn	Istandsæt år	Nr.	Navn	Istandsæt år
201	Antarctichavn	2001 (knust 2002)	356	Hoelsbu	1999, 2000, 2007
218	Kap Peterséns	1998	405	Eskimonæs	1998
224-2	Kongeborgen	2001	407	Elvsborg	2007-2008
222	Holm Bugt hytten	2001	417	Kap Herschell	2002
236	Maristua	2008	425	Sandodden/Karina	1994-2000, 2007, 2009
301	Laplace	2009	429	Moskusheimen	1994
304	Arentz hytten	2008	434	Leirvågen	2008
308	Kap Humboldt	1997	438-2	Zackenbergt	1991, 1992
308	Bjørnheimen	2008	438-4	Fiskerhytten	2008
322	Noa Sø hytten	2008	437	Bjørnnesstua	2008
324	Varghytten	2002, 2007	447	Germaniahavn	1999
335	Myggbukta	1999, 2007	510	Hochstetter	1996, 1998
337	Ragnhilds-hytten	2008	514	Ny Jonsbu	1995
340	Kap Ovibos hytten	2000, 2007	531	Ottostrand	2009
350	Loch Fyne	1993, 2007			

Kilde vedr. hyttenumre og -navne: Peter Schmidt Mikkelsen: *North-East Greenland 1908-60 The Trapper Era*. The Scott Polar Research Institute (SPRI), University of Cambridge (2008).

